

Arbetsmiljöverket
171 84 Solna

Förslag angående revidering av föreskrift om arbetsplatsens utformning, AFS 2000:42

Det är en god ambition att samla de regler som berör arbetsplatser i en och samma föreskrift. Detta underlättar för arbetsgivare/chefer att ha överblick över de regler som gäller.

Svårt att överblicka gällande regler

De flesta paragrafer i föreskriften är emellertid allmänt hållna. De krav som Arbetsmiljöverkets inspektionsdistrikt ställer baseras ibland på det som står i föreskriftens radsdel, Boverkets regler eller praxis utifrån rättsfall som regeringen avgjort. Detta innebär att det på förhand i princip är svårt för en arbetsgivare att veta vilka regler som gäller. Detta anser Arbetsgivarverket vara anmärkningsvärt. Därför föreslår Arbetsgivarverket att samtliga paragrafer av allmän karaktär utgår.

Arbetsgivarverket anser generellt att det är en god utgångspunkt att föreskrifter ska vara tydliga, konkreta, och överblickbara så att arbetsgivare/chefer lätt kan agera i enlighet med dessa. De bör heller inte överlappa AML, andra föreskrifter eller regelverk om inte detta tillför något. Arbetsgivarverket ifrågasätter nödvändigheten av dubbelreglering. Exempel där det finns dubbelreglering i Arbetsplatsens utformning är beträffande exempelvis föreskriften om buller (AFS 2005:16) och kommande föreskrift om skyltar och signaler. Ett annat exempel är föreskriften om laboratoriarbete med kemikalier (AFS 1997:10) där det finns regler om dragskåp. Dessutom finns allmänna regler om lokaler i Arbetsmiljölagen (AML). Ett förslag från Arbetsgivarverket är att istället för allmängiltig paragraftext i Arbetsplatsens utformning hänvisa ordentligt till föreskrifter eller lag där det finns kompletterande regler och på sikt överväga om föreskrifterna kan slås samman.

Oklara definitioner

Definition av arbetsplats § 2 (*varje plats inne och ute där arbete utförs stadigvarande eller tillfälligt.*) blir ytterligare oklar och allmän med den föreslagna ändringen. På ett antal ställen i föreskriften används begreppen tillträdesled och förbindelseled men dessa är tyvärr ej definierade i § 2.

I vissa fall finns förkortningar i föreskriften som inte är förklarade. Arbetsgivarverket anser att det är viktigt att de förkortningar som används är förklarade.

Ersätt referens till standarder från allmänna råd

Föreskriften och allmänna råden hänvisar på ett tjugotal ställen till frivilliga internationella överenskommelser i form av standarder. Detta gäller för övrigt flera andra av Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Dessa standarder är ofta på engelska och är dyra, vilket gör dem svårtillgängliga och kostsamma för enskilda arbetsgivare. Dessutom sker förändringar av standarder som inte koordineras med uppdatering i Arbetsmiljöverkets föreskrifter vilket kan leda till ytterligare förvirring runt vad som gäller. Arbetsgivarverket motsätter sig därför starkt att hänvisning till standard finns i föreskriftstext eller allmänna råd.

Arbetsgivarverkets principiella uppfattning är att föreskrifter bör utformas så att innehållet i relevant standard framgår av föreskriften. Arbetsgivarverket föreslår att de standarder som finns inom en föreskrifts tillämpningsområde istället bifogas i en lista längst bak i föreskriften.

Ofullständig konsekvensutredning

I de delar av föreskriften som handlar om personalutrymmen, klädutrymmen och omklädningsrum (§§ 92-99) finns förslag till omfattande förändringar i både föreskriftstext och allmänna råd. Vid den hearing som genomfördes 13 februari 2009 uttryckte ett antal deltagare oro för att dessa förändringar kan medföra stora kostnader för arbetsgivare. Utifrån föreslagna ändringar i paragraftext och allmänna råd är det svårt att förutse merkostnader för Arbetsgivarverkets medlemmar. Därför anser Arbetsgivarverket att konsekvensutredningen av dessa delar bör göras om.

Konsekvensutredningen för § 24 om frånluft är ofullständig. Det sägs att kostnaden för att återföra luft blir högre på grund av ökad filterkvalitet och större fläktar. Därefter sägs att detta kan sparas in genom att effektivare utsug kan installeras. Arbetsgivarverket anser att det är angeläget med en mer detaljerad kalkyl över kostnader som denna förändring innebär.

Samordna Arbetsplatsens utformning med Boverkets regler

Föreskriften om arbetsplatsens utformning är troligen den mest kostnadsdrivande för Arbetsgivarverkets medlemmar. Många av reglerna handlar om byggnaden och ligger därför bortom den direkta rådigheten för de flesta av Arbetsgivarverkets medlemmar. Här är arbetsgivare/chefer ofta i händerna på respektive fastighetsägare när det gäller att följa föreskriften och vidta de åtgärder som Arbetsmiljöverket kan ställa krav på. En generell synpunkt från Arbetsgivarverket är därför att det är viktigt att samordna Boverkets regler och de regler som finns i arbetsplatsens utformning.

Med jämna intervall genomför fastighetsägaren obligatorisk ventilationskontroll (OVK) på de flesta arbetsplatser i Sverige. Dessa OVK har dock andra utgångspunkter än Arbetsmiljöverkets regler. Här är det byggnadsregler från den tidpunkt när byggnaden uppfördes som är utgångspunkten. Arbetsgivarverket finner det märkligt

att trots att byggnader har fått godkänd OVK så kan Arbetsmiljöverket ställa krav på ytterligare ventilation även om det är vanlig kontorsverksamhet som bedrivs i lokalen. Att samhället bygger upp ett besiktningsförfarande på detta sätt anser Arbetsgivarverket vara ologiskt. Här bör en samordning med Boverket så långt som möjligt genomföras.

När Arbetsmiljöverket ställer krav i vitesföreläggande på ventilation i byggnader så är de kraven ofta hämtade ur de allmänna råden i föreskriften. Ett vanligt krav är att uteluftsmängden minst ska uppgå till 7 l/s och person samt en luftmängd på lägst 0,35 l/s m² golvyta. Att ställa krav på att en viss mängd uteluft tillföres lokaler i denna omfattning har inget egenvärde. Här kan det bli ett fokus på medel och inte mål, vilket Arbetsgivarverket ifrågasätter. Luftkvalitet på arbetsplatser är centrala för om det ska uppstå risk för ohälsa. Det är viktigt att Arbetsmiljöverket inte ställer krav som hindrar teknikutveckling eller utveckling av energieffektiva luftbehandlingstekniker. Detta är viktigt genom att det är mycket kostsamt att bygga om ventilationssystem i befintliga byggnader.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Elisabet Sundén Ingeström. I den slutliga handläggningen deltog Gunnar Sundqvist, arbetsmiljöexpert, föredragande.

Elisabet Sundén Ingeström
Enhetschef

Gunnar Sundqvist
Arbetsmiljöexpert